

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Helal ve Haramı Gözetmeyen Birinden Borç Almak

Najmeddine Khcharem'a

Soru:

Esselamu Aleykum Şeyhimiz.

Soru: İş arkadaşımın birinin yurt dışında çalışan bir kardeşi var ama kardeşi işinde haram ve helali önemsemiyor. Arkadaşım artık kirayı ödeyemediğinden dolayı evini tamamlayabilmek için paraya ihtiyacı var. Kardeşinin kendisine borç vermek için ısrar ettiğini bilmekle birlikte kardeşinden borç alabilir miyim diye soruyor?

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

İnsanların muamelelerinde (ilişkilerinde) kullandıkları üç tür eşya vardır:

1- İçki gibi aynı, yani bizzat kendisi (zati) haram olan eşya... Bunun hediye edilmesi, borç verilmesi, satılması, satın alınması veya benzerleri caiz değildir... Bununla herhangi bir muamelede bulunmak, içki sahibinin, kendisine hediye edilenin, onu satanın, onu satın alanın, onu borç alanın ve benzerlerini yapanın üzerine haramdır. Zira Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: حُرِّمَتْ الْخَمْرُ بِعَيْنِهَا **“İçki aynından dolayı haram kılınmıştır.”** [Nesai tahrir etti.]

2- Çalınan veya gasp edilen eşya; bu, onu çalanın ve gasp edenin üzerine haram olup bunun hediye verilmesi, borç verilmesi, satılması veya satın alınması caiz değildir. Dolayısıyla bu, onu kazananın, kendisine hediye edilenin, onu satanın, onu satın alanın, onu borç alanın veya onunla herhangi bir muamelede bulunan üzerine haramdır. Çünkü bu mal, sahibinin hakkıdır ve bulunduğu sahibine iade edilmesi gerekir. Buna dair delillerden birisi şudur: Ahmed, Semura'dan şöyle dediğini tahrir etmiştir: Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: ذَا سُرْقٍ مِنَ الرَّجُلِ. **“Bir adamın malı çalınır veya kaybolur sonra da malını aynıyla bir başka adamın yanında bulursa onu almaya hak sahibidir. Müşteri ise bedelini almak üzere satıcıya müracaat eder.”** Dolayısıyla bu, çalınan malın sahibine geri verilmesine dair bir nâstır.

Gasp da aynı şekilde kendisinden gasp edilenin güvencesindedir. Bu yüzden gasp edenin, gasp edilenin aynını (kendisini) sahibine vermesi gerekir. Zira Semura'dan Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: عَلَى الْيَدِ مَا أَخَذَتْ **“Başkasına ait bir malı alan, onu sahibine geri verinceye kadar ondan sorumludur.”** [Tirmizi tahrir etti ve bu, hasen hadistir dedi.]

3- Altın, gümüş veya kâğıt para gibi bizzat kendisi (zati) mubah olan eşya; ancak sahibi bunu, **faiz parası, kumar parası, anonim şirketler ve borsa hisselerinin parası gibi** meşru olmayan muamelelerle elde etmişse...bu, sadece bunları kazananın üzerine haramdır ve bu haram, bunları faiz sahibinden, kumar sahibinden

veya benzerlerinden meşru bir yol ile elde edenin üzerine ulaşmaz... Aynı faiz yiyen kişinin bir eşyayı satması ve eşyanın parasının ondan alınması, bir kadının nafakasını faiz yiyen kişiden alması, faiz yiyen kişinin akrabalarından birine bir şey hediye etmesi veya ondan borç alması ya da bu meşru muamelelerden herhangi birinin yapılması gibi. Dolayısıyla bu paranın günahı, para, nafaka, hediye veya borç alanın üzerine değil faiz yiyen kişinin üzerine olur... Zira Allah Subhanehu şöyle buyurmuştu: وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى **Herkesin kazanacağı yalnız kendisine aittir. Hiçbir suçlu başkasının suçunu yüklenmez.** [Enam-164]

4- Bununla birlikte en efdal olanı, faiz, hisseler veya benzerlerinden kaynaklanan haram para sahipleriyle muamelede bulunmamaktır... Dolayısıyla onlara satış yapılmaması ve onlardan bir hediye alınmaması takva babından olup böylece satıcı eşyaları için faizle kirlenmiş bir parayı almamış ve faiz paralarından olmaması için hediyelerini de kabul etmemiş olur. Bu yüzden bir Müslüman, saf ve temiz olmayan her şeyden uzak durmalıdır. Zira Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in ashabı, harama yaklaşımdan korktukları için mubah olan bir şeyden bile uzak durmuşlardır. Nitekim Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'den sahih olarak şöyle dediği rivayet edilmiştir: لَا يَبْلُغُ الْعَبْدُ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى يَدَعَ مَا لَا بَأْسَ بِهِ حَدْرًا لِمَا بِهِ الْبَأْسُ **Kul, sakıncalı olan şeylerden kaçınmak için sakıncalı olmayan (şüpheli) şeyleri terk etmedikçe, muttakilerin derecesine ulaşamaz.** [Tirmizi tahrir etti ve bu, hasen hadistir dedi.]

Sonuç olarak kardeşi, hisseler, faiz veya anonim şirketlerle muamelede bulunsa bile ondan borç alması caizdir... Zira günah, onun üzerinedir. Senin ondan borç para almaya gelince; senin üzerine bir şey (günah) yoktur. Ancak az önce bahsettiğimiz gibi takva ve ittika bakımından en efdal olanı, haram olan işlerle uğraşanlarla muamelede bulunmamaktır... **Dolayısıyla muamelesinde helal ve haramı gözeten bir kişiden borç alma imkanı varsa, bu daha efdaldir. Ancak muamelesinde (ilişkilerinde) haram ve helale dikkat etmeyen kardeşinden borç alman halinde de senin üzerine bir şey (günah) yoktur.**

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 08 Receb 1438

M. 05/04/2017

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3792/>